

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foia Interesantă”, literară-ilustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul:
pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Fiți voinici, Români, să biruiți!

Marele sfat al frunțașilor neamului, Conferența-Națională dela Sibiu, în punctul 3 al hotărârilor sale a pus în fierarea că:

„...Osîndește pornirea păgubitoare a acelor fii rătăciți ai neamului românesc. care să fac unelte politice ale dușmanilor noștri!”...

S'o audă: Burdea, Mangra, Siegescu și toți vinzătorii nenorocitului nostru popor!

Graiul străbunilor!

Ce ne spun părinții din a lor morminte?

»Mulți roșesc în viață mîndru-a mai gîndi,
În străbuna țară fericiți a fi!
Căci robia lungă sufletu 'njosește
Tot pe-atît, cît corpul dureros zdrobește!
*Sabia străină pleacă — frunți plecate,
Cînd inima-'i slabă, brațele 's legate!...*»

»Cînd vor vrea să surpe legi și dalbe date
Să muriți cu toții pentru libertate!
Nimeni nu-'i în lume mai desprețuit
Ca cel rob ce poartă jugul mulțumit!...

»Dacă 'n cartea sortii ar fi însemnat
A perî poporul cel mai lăudat:
Cel puțin atunci piară vitejește
Muscînd el toiagul care îl lovește!
Chiar și dați peirei, astfel să perim
Ca 'n cădere noastră chiar, să ne mărîm!»

»Plîngi, frumoasă țară, lacrimi de sînge:
(Că) Fii tăi cei vitreji fost'au pentru tine
Mai amari ca vîrfurile sabiei străine!
Ei te dară sclavă la tiranii răi!...
Doar' tu-ți bătuși veacuri inimizii tăi!...

»Și ce-mi face viața și mai crudă mie
În aceste grele zile de urgie,
E: să văz Românul astăzi vinzător,
Aducînd străinii contra alor lor!...

»Incetează însă, națiune iubită
A spera mai bună, mai frumoasă-ursită,
Pe cît timp în viață nu vei căuta
În trufase lupte fericirea ta!
*Ianțu 'ncege numai brațe nearmate
Slabe de robie și de — lașitate!...*»

Din vorbele lui: Stefan-cel-mare, Mircea, Mihai, prin graiul postului Bolintineanu.

„CADĂ CAPUL MEU unde vor cădea capetele voastre!”

În zile de grele lupte pentru neam și pentru dreptul de viață al lui, cum sunt și zilele noastre, — nu este întărire mai bună pentru suflete, ca ducerea lor la izvorul istoriei și adăparea lui din apele vii ale aceluia!

Ducem și noi, în aceste zile viforoase, în preajma zilei de alegeri, pe cetitorii noștri la acel izvor, de suflete 'ntăritor.

Ochii noștri să opresc asupra chipului lui Ion-Vodă, Domnul Moldovei, viteazul dela Cahul, (1574), și urechile noastre ascultă uimite cuvintele răspicate ale lui, pe care le spune dragilor săi soți de arme și de soarte!

Înfruntase furia păgînă cu tărie, ca și care doar nici o istorie în lume nu poate arăta asemenea: după-ce din 35 mii de oameni, îi mai rămăsese 7000 și era împresurat de 150.000 de dușmani (Turci și Tătari), el nu să ridice steag alb de pace pentru a mîntui macar zilele acestor oșteni ai săi și zilele sale, ci le zise:

„**Fraților! Cază capul meu unde vor cădea capetele voastre!**” — și să azvîrli de nou în luptă și 4 zile într'una respinse cu izbîndă toate atacurile dușmane, deși asupra fiecărui cap de Român să ridicau brațele alor 21 de păgîni!

Doamne! Ce măreață e pilda ce ni-s'a păstrat în faptele și graiurile acestui și a altor mulți viteji protopărinți ai acestui neam!

Lui nu-'i părea rău de strălucirea și bunul unui tron, nu-'i părea rău de slava unei coroane, nu de tihna și belșugul unei vieți în palate de

voevozi! Pentru el un singur lucru era de dorit: **înfrîngerea puterii străine ce să îmbulzește să se înstăpînească peste puterea și libertatea neamului său!**, — și pentru aceasta el aruncă în țărîină totul: plăcere, onoruri, domnie, tron, tihna, ba pe urmă și capul său în șir cu a oștenilor săi credincioși!

„**Cază capul meu unde vor cădea capetele voastre!**” — în lupta pentru neam și pentru lege!

Și acum, cînd ne uităm în jur de noi în aceste zile de lupte de alegere, cari sunt simple jocuri de-a cotca, pe lîngă crîncenele lupte a eroului pomenit, și cînd auzim pe cite-un »oștean« național al nostru, spunîndu-ne că nu poate sta în gîdă cu luptă pentru cinstea neamului și pentru drepturile lui, — unul pentru că-'i e frică să nu fie scos din »birăire«, altul să nu i-se iee »licența« de finanți, altul că să nu aibă val cu inspectorul de școale, celalalt să nu peardă cumva ceva congruă, celalalt să nu peardă tistia de slugă la sfat, — ne întrebăm uimiți, de suntem noi nepoți acestor umbre mari ale trecutului, acestor neînchipuiți viteji luptători pentru neam și lege, ori suntem numai niște stîrpituri a unei familii de slugoi nebleznici, nevrednici de un nume cinstit?!

Unde sunteți, învățătorilor, cari să vă înălțați cu sufletul la Ion-Vodă, și văzînd primejdia pentru neam, să vă auzim însuflețînd poporul cu lăpădare de sine, zicîndu-i: **Cază și tihna mea și fericirea mea, a-**

solo unde va cădea soartea drepturilor voastre, pe care cu dreptate le cereți și pentru care sfântă e lupta ce o luptați?!"

Unde sunteți, preoților, care să va avîntați la lăpădarea de sine alui Ion-Vodă și a altor mari părinți ai poporului, zicînd: »Cadă fraților și bunul meu pămîntesc, acolo unde va cădea bunul sufletesc al vostru, al copiilor și nepoților vostri, dacă ar fi să fie înfrînt iară în lupta ce s'a pornit pentru a ajunge la el!

Unde sunteți primarilor români, cari să strigați cu glas lămurat: »Cadă fraților, slujba mea în lupta ce să dă pentru marele drept de care însetăm pentru noi și fii noștri!».

Unde sunteți voi, cari ați căpătat licenții cu gîndul rău ca în schimb să vă dați rob glasul sufletului vostru, cari în aceste zile mari să strigați: »Cadă, fraților, și butoiul de sub picioarele mele, în lupta voastră și a noastră a tuturor, pentru bunuri sfinte ca cele pentru care luptăm acum pe sama copiilor și nepoților noștri!...»

Ierte-ni-să întrebarea în felul acesta pusă, căci noi vedem cu ochii și-i știm cu numele pe mulți preoți, învățători, primari și chiar crișmari, cari așa grăesc și de asemenea lăpădare de sine gata sunt! Onoare lor!

Dar, durere, vedem ici colo și de aceia, cari luînd butoiu 'n brațe, să țin cu amîndouă mîinile de el și zbiară dobitocește; »Nu te las, drag butoiăș, nu te las, nici pentru toată nația românească!« Altul zmulgîndu-și barba și șuerînd printre dinții strînși: »Nu te las, nu te las, congruță puică, nici pentru două nații românești!« Al treilea sărutînd mîna inspectorului de școale în chip de slugă cu miros de grajd, și zicînd: »Nu te las, nu te las, »măria-ta«, nici pentru trei nații românești!...« — Iar în cercul Dobrei vedem pe papa acestor stîrpituri naționale spurcate: Un popă plecat pe un butoiu, strîngînd butoiu în brațe și mușcîndu-și barba și strigînd: »Nu mă despart, nu mă despart de acest butoiu, nici pentru șapte potire din biserică, nici pentru șapte națiuni românești!...«

Uf, ucigă-te crucea, necuratule! Și tu ești dintr'un neam cu Ion-Vodă eroul dela Cahul, cel care strigă: »Cadă capul meu (nu un biet butoiu ceval), unde va cădea capul vostru, în lupta pentru neam și dreptul lui la libertate!?

Români! Alungați dela voi pildele murdare ale popii-

Butoiu, ale lui Ieremia-Golia-Burdea, ale dezertorului ticălos Mangra, — și oglindiți-vă sufletul în pildele strălucite a protopărinților noștri, ca eroul dela Cahul, și ziceți: »Cadă, iubită nație, și interesul meu material trecător, unde va cădea interesul cel mare și neperitor al neamului! — dacă scris i-ar fi să cadă!«

Și să ne aruncăm ca eroi cu toții în lupta pentru bunurile ideale ale acestui neam, zmulgînd pentru el un viitor mai fericit!

Lupta politică ce să dă prin alegerile în preajma căroră stăm, e luptă pe moarte și pe viață pentru neam!

Acum ori nici o dată: *Fiiți voinici, Români, să biruiți!*

Fără contra-candidați.

Trei din cercurile noastre românești, cîștigă lupta fără nici o încordare:

La *Baia-de-Criș*, unde avem candidat pe fostul deputat mult stimatul protopop Vasile Dămian;

la *Vințul-de-jos*, unde e candidat tot fostul deputat Dr. Iuliu Maniu, — și

la *Ileanda-Mare*, unde avem candidat pe dl Dr. T. Mihali președintele clubului naționalist.

În aceste cercuri ungurii nici n'au cutezat să pună candidați de-ai lor!

La Caransebeș

urmează volnicile cele mai desnădăjduite, care vădesc că sub Burdiști să cutrămură rău pămîntul și nu mai știu ce mișelii să facă, doar nu lasă poporul să se trezească de pe drumul ticălos pe care burdiștii l'au tras! Opresc adunările dlui Dr. Vlad, le tulbură, prigonesc pe însoțitorii lui: au arestat pe un preot și un avocat pentru că prea ațîță poporul, ba după Dr. Vlad ci-că au tras un foc de revolver din o tufă, pe cînd trecea pe un drum cu automobilul!

Toate aceste mișelii însă, fac numai bine luptei dlui Dr. Vlad, căci ele ațîță mai mult poporul a să da pe partea celui prigunit pentru dreptate!

Ci-că la alegere vor fi puse trei comisii să adune la voturi, și totuși alegerea va ținea Mercuri toată ziua și Mercuri noaptea și poate Joi după amiază de să va putea găta! Că vor fi aduși toți alegătorii: peste 8000!, din cari mai mult de 5000 vor vota cu Dr. Vlad!

Ca să n'aibă cu ce și-i aduce, Burdea a arvnit nainte pe zilele acelea mai toate trăsurile de prin comune, plătindu le scump, și ci-că a întreprins ca lui Dr. Vlad să nu-i dea nici tren pentru adusul alegătorilor!

Fiel! Să va vedea lucru și mai

minunat: Cîți n'or putea merge cu trăsuri și trenuri, vor veni, armate nesfrîșite, ca regementele ce merg la războiu, pe jos! Dar vor veni și cu putere îl vor sprigini pe doritul tuturor sufletelor bune: Dr. A. Vlad!

Ajute-vă Dzeu să biruiți în chip măreț!

La Șiria

a candidat și un koșutist. Dar nu e luat de nime în serios. E pus numai așa, ca să nu ne putem fîll că și acolo candidatul român e fără contra-candidat!

La Oravița

Dr. Nedelcu duce luptă grea contra vîndutului Șeghescu. Mulți din cei-ce să purtase urf în rîndul trecut, să întorc la matcă. La Forotic (care în rîndul trecut ținuse cu Șeghescu) acum a fost primit Dr. Nedelcu cu banderiu de 40 de călăreți! Poporul e la înălțime, — dar preoții tot robi cumpărătorului de suflete! Totuși biruința e ca sigură pentru naționalist!

La Iosășel

dl Dr. Popa stă bine de tot. Alegerea vrednicului Român e sigură.

La Chișineu

dl Oct. Goga e purtat pe brațe de alegătorii însuflețiți la nemurire pentru el. Numai prin mari mișelii și cu baioneta i-ar putea zmulge cercul din mîni!

Din cercul Tinca.

În Bihor, să scrie, că însuflețirea cu care poporul primește pe candidatul nostru dl Dr. Aurel Lazar, întrece ori-ce așteptare! Poporul acestui cerc desminte în chip minunat faima că Bihorul ar fi putred cu totul! Ci-că vezi însuflețirii ca pe alese locuri în Ardeal. Dar perdutul vicar Mangra lucră în chip de tot nerușinat a strica candidatul naționalist și aci! Nu-i ajute Dzeul, ci ajute inimosului nostru Dr. Lazar!

La Cehul-Silvaniei

lupta e în toiul ei pentru a scoate biruitor pe dl Dr. Ioan Erdeli, candidat de Români din cerc, după-ce dl G. Pop n'a mai putut lua asupra sa greaua sarcină de a duce însuși o luptă de alegere. Dsa spriginește însă din tot sufletul pe Dr. Erdeli, și, avînd în vedere cit e de mare numărul alegătorilor români, e nădejde de strălucită biruință. Prin ce s'ar cîștiga un nou cerc, care în trecut n'a avut deputat naționalist.

Alegerea nu să va mai face în orașul Ceu, cel cu bandele de bătași sălbateci printre cari oamenii să nu cuteze a trece, ci să va ținea afară în cîmp, în liber!

La Celca

dl Dr. I. Suciu luptă ca un leu contra perdutului Mangra, dar lupta e grea, căci vîndutul vicar lucrează cu banii lui Iuda. Sunt crîșmele tot pline de oameni. Vicarul însuși iubitor de glăjuță, propoveduește cu

fapta stricăciune poporului în chipul!

Totuși Dr. Suciu are nădejde a putea răpune pe apostolul perdut al stricăciunii!

Să scrie, că candidatul just-ist (cu vot universal) s'a retras, pentru a ușura lupta lui Dr. Suciu de a trînti pe mamelucul lui Tisza!

La Ocna-Sibiului

e luptă zdravănă între Dr. A. Cosma candidatul nostru național și între cei ai stăpînirii. Dr. A. Cosma e spriginit cu tărie de alegătorii români. Cu o cumpeneală bună, poate ieși biruitor, — ceea-ce atita cinste ar face fraților noștri din Ocna-Sibiului.

Cercul Orăștiei.

În cercul Orăștiei, văzînd administrația și oamenii lui Farkas că nu-i chip de-a învinge pe căi pacinice, — au început a se deda la fapte de nebune provocări de scandal.

Iaca ce ni-se scrie:

Gendarmii ne călcă casele?

Aduc la cunoștință obștească o întimplare obraznică ce s'a petrecut la casa mea Luni, în 23 Maiu din partea unei patrole de gendarmii ce au venit împreună cu notarul din comună și cu judele mic. Afînd ei acățate pe pîrețe chipurile mărețe a marilor martiri Horia Oloșca și Iancu, a poruncit să le ia u jos, dar' eu m'am împotrivit spunînd că acele chipuri a unor figuri mărețe, nu fac nici o stricăciune nimăru!

Atunci fîrer-ul a poruncit că soțul său să facă bravura de a le lua singur de pe pîrețe. Le-a și luat și le-a dus în cancelaria comună, spunînd că va face arătare și că crede că ușor s'ar perde și »congrua!« Ba ce-i mai mult, afînd scris pe pîrețe: »Să trăiască Dr. Vlad!« — a poruncit unui om să șteargă îndată scrisoarea asta. Acela a șters-o. Același lucru l'a făcut la mai multe locuințe din comună. Oare aceasta este o faptă morală? Oare cu astfel de apucături vrea ca să învingă Farkas?! Vă rog a mă îndruma că pe ce cale aș putea căpăta iar acelea chipuri îndărăpt, fiindcă de 26 ani le țin în casa mea ca suvenire scumpă mie!

Balomir, 25 Maiu 1910.

Nicolau Suciu,
paroch gr-or.

Cum vei putea ajunge, prea cinstite părinte, să ai iară acelea chipuri scumpe sufletului dtale cel arzător de iubire pentru eroii neamului?

Ușor vei ajunge a le avea! A- ceea ce dtale țî-s'a făcut, a fost o simplă și ordinară călcare de easă, pentru care să faci proces nesocotitilor călcători, și să ceri cea mai aspră pedepsire a lor! Care va și trebui să urmeze! Căci în casa dtale poți să ții ori-ce chipuri, ori-ce lucru ce-ți place sufletului, și nimenea n'are drept a să atînge

de ele! Nici judecătorul de judecătoreie ori de tribunal n'are să-ți atingă lucrurile din casă, — decît atunci, cînd cutare obiect (de pildă o carte oprită sau așa ceva) să urmărește pe cale judecătorească. Atunci poate veni să caute acel obiect și dacă îl află, pe acela îl poate lua, dar de altul n'are drept a să atingă! Și și atunci are să-ți arate înții scrisoarea judecătorească care a hotărît să vină să-ți caute și confiscă (ieș) obiectul urmărit!

Cel-ce fără o astfel de scrisoare ar vel, fie el județ dela tribunal, fie ori-cine, îl poți da afară din casă ca pe un răufăcător ce vrea să te jăfuiască, de va cerca să pună mîna pe un lucru din casa dtale!

Gendarmii din vorbă au săvîrșit o crimă: a călcării locuinței private, și a jăfuirii de lucruri din ea cu puterea brachială. Cere aspra pedepsire a lor!

— Noi credem că totul a fost o încercare ticăloasă de a te duce, sfințite părinte, în ispită pentru a-ți face alt rău: Ei au avut gînd să te provoace prin asta la împotrivire — ceea-ce altfel aveai tot dreptul a face! — și atunci ei, sub cuvînt că te ai împotrivit „autorităților“ (deregătorilor), te-ar fi arestat îndată, cu planul ca, scoțindu-te pe sfinția ta din comună, oamenii să se speție și să rămînă apoi pradă lor, notarului și corteșilor lui Farkas, că să spargă ținerea lor la steagul național al cărui atît de credincios luptător ești dta. Dar știindu-te pe dta în comună, ei văd că nu pot strica poporul alegător!

Bine ai făcut că i ai lăsat să-ți răpească lucrurile sfințe din casă, urmărește-ți judecătorește, — și în-colo cu atît mai virtos adună-ți în jurul dtale pe bunii Români, și la alegere veniți iară ca în trecut, un trup și-un suflet, ca viteji luptători pentru biruința dreptății pe care o urmărim prin lupta noastră națională!

Solgăbirău agent provocător?

Duminea trecută solgăbirăul mic dela Orăștie, Imre István, a provocat în Binținți un scandal care numai cîntec și vază nu face administrației dela noi!

A intrat, tirziu după amiaz, în o crîsmă din sat, însoțit de ceva corteși de-alui Farkas. În crîsmă erau mai mulți feciori, între cari și Cranciova Iosif, Petru Borza și Andrei Bota și alții.

Solgăbirăul Imre intrînd, unii din feciori l'au cunoscut și și-au luat pălăria de pe cap în semn de salut. Cranciova Iosif nu și-a luat-o. Atunci solgăbirăul, care în-suși era cu pălăria pe cap, merge la tiner și lovindu-i pălăria de pe cap, i-o aruncă jos, încordîndu-să cătră el:

— De ce nu-ți iei pălăria de pe cap? (Și acum și-a luat-o și el, solgăbirăul).

Feciorul a răspuns:

— Da de ce să mi-o iau, dle?

— Pentru că eu sunt solgăbirăul tău!

— Eu nu te cunosc, — a răspuns feciorul.

Atunci solgăbirăul, preschimbînd în agent provocător de cea mai ordinară specie, „poruncește“ feciorului:

— Ia-ți pălăria de jos!

— N'o iau. De ce mi-ai aruncat-o?

Atunci solgăbirăul a trimis trăsura după gendarmi. Gendarmii au luat pe fecior și l'au dus la cancelarie. Aci l'au luat ei la întrebări că de ce nu și-a luat pălăria nainte solgăbirăului.

— Că eu nu l'am știut că-i solgăbirăul!

Atunci gendarmii au scos afară pe birăul, și sergentul (führer) Ferencz a dat feciorului un pumn după cap și o ghioaldă în pept!

Apoi scoțindu-l afară, au chemat pe Petru Borza și l'au bătut și pe el! Cînd I. Cranciova a ieșit afară bătut de gendarmi și a văzut că chiamă pe soțul său, a spus birăului: bagă de samă că-l bat, că și pe mine mă bătură! Birău a vrut să intre în cancelarie, dar gendarmii l'au scos afară, — până și-au făcut treaba și cu acesta!

Iată pe scurt povestit, un fapt care arată că unii slujbași din administrația noastră și au pierdut cu totul mîntea, și în loc a fi paznici ai bunei rîndueli în popor, să fac ei agenți provocători, cari pun la probă îndelungă răbdarea acestui popor într'adevăr prea mult răbdător!

Oare ce să fi fost cu solgăbirăul Imre în acea zi? Să fi fost el în toată firea cînd a săvîrșit această faptă nesocotită, ori a fost beat? Că de-a fost beat, înțelegem, dar de nu i-a fost capul beat de alcool, — apoi vădit că i-a fost beat sufletul de ură mizerabilă față de poporul român! Și s'a dus să-și arate această ură spumegătoare a lui în frunța comună Binținți, de ciudă, că ori-cît umblă și el la corteșit pentru Farkas, n'a putut rupe nici un singur om din vrednicii nostri frați alegători din Binținți! De aceea, barem să-și bată joc de cîte-un june din sat!

Admirăm stăpînirea de sine a tinerului, căci, după cele descrise, acolo ușor să putea întimpla, ca cutezătorul solgăbirău să se trezească cu un pumn în obraz și dat cu piciorul afară pe ușă!

Bine-a făcut tinerul că s'a stăpînit acum în ajunul alegerilor, că poate că solgăbirăul chiar asta o voia, să fie încăerat de junii între cari a pășit în crîsmă, unde vor fi fost un pic veseli, Duminea după amiaz, — ca apoi să poată cere miliție și gendarmerie asupra comunei acesteia atît de brave!

Solgăbirăul își va da samă de nebuna sa faptă înaintea judecătoreiei, căci lucrul s'a dat pe cale judecătorească și contra lui și contra gendarmului.

Dar să lămurim și treaba cu salutarea:

Ori-ce om cuviincios, salută pe altul numai dacă îl cunoaște, dacă are stimă pentru el, și cînd i-să bagă în casă. Cel ce el vine în casă, el are să salute, ori-cine ar fi!

Pe solgăbirăul îl saluți cînd mergi în cancelaria lui, dar pe strădă ori în sat la tine, numai dacă vrei îl saluți! Dator nu ești! Cu atît mai virtos nu ești dator a ținea samă de el în — crîsmă! Purtarea dela Binținți a solgăbirăului Imre este sub toată critica și

dovadă de lipsa unei culturi adevărate la acest mic satrap!

*

După încheierea foii, primim dela dl Dr. Muntean Declarația prin care vestește retragerea dsale, făcută pentru a nu dez-bina pe alegătorii români. Același lucru îl vestește și „comitetul“ ce îl avea dl Dr. Muntean pentru îngrijirea campaniei sale. Venite prea tirziu, nu le mai putem face loc. Esența lor însă e spusă aci.

*

Ispitele încep!

Candidatul cel tăiat împrejur al Sașilor și Ungurilor, Farkas, s'a stabilit din 25 Maiu la Orăștie și luîndu-și în arîndă un automobil, a leargă zi de zi prin satele din jur și caută suflete care să se dea dracului.

Români! De-ați ști voi ce vătămăre este la adresa numelui vostru bun de Români, pășirile cu ispite ale acestui fiu alui Izrael, spriginit de pizmătareții Sași de aici, — ați scuipa peste locul pe care el a călcat prin satul vostru, ca peste un loc spurcat de un om rău, ce vine să cerce să vă facă de hula lumii! Iar porțile curților voastre ar fi zăvorite greu nainte lui.

Că la cine el merge, pe acela el însuși din capul locului îl socoate un om de nimic, că de omul cîstit și vrednic el nu cutează să se apropie!

Pe cine Farkas plătește sau agenții lui l'au căutat, și cine cu el ori cu ei de tirgueli a stat, — acela deja prin asta e pătat!

*

— Că ce »bine« puteți aștepta dela Farkas, vă arată pumnul dat după cap flăcăului român din Binținți și răpirea chipurilor din casa părintelui Suci din Balomir, — lucruri cari în numele lui și în folosul lui să fac!

Așa vor da pumni și întregului neam românesc după cap, de vor ajunge mulți Farkași în dietă, în locul apărătorilor nostril!

Cei mișei ajutați-i să ajungă! Cei buni și cinstiți însă, luptați pe viață și pe moarte pentru alungarea lor dintre noi!

*

Fodor Gyula, protopretorul cel »bun« al Orăștiei, să zdrobește ca nici odată să ne strice! E tot prin comisii pe la Pesta, prin ministerii, doar aduce făgădueli colo și colo, ca să facă spargere între Români.

Care e prețul pentru care asudă așa din cale-afară dl Fodor? Ar putea-o arăta catastiful lui Farkas, — dar vom afla-o și noi. Nu de dragul vostru, Români, aleargă el și alții așa în rîndul lui Farkas, ci pentru ca loruși să-și facă rost de ceva... Știți voi de ce...

*

— Azi în 26 Maiu s'au dat din Orăștie, două telegrame, una la ministrul de culte, prin care să face arătare asupra inspectorului de școale dela Deva, care face cele mai neiertate siluiri asupra învățătorilor nostril, de a vota contra poporului nostru, cu fiul lui Judă! Să cere cercetare disciplinară asupra inspectorilor.

A doua telegramă a mers la ministrul de finanțe cu arătare asupra »biztoș«-ului dela Deva și a finanților din Orăștie, care amenință fel și chip pe crîsmarii și traficanții români, făcînd siluiri asupra libertății lor cetățenești de a vota cu neamul lor. S'a cerut cercetare și pedepsirea cutezătorilor!

*

Schulleri Fritzi, fratele lui Schulleri »Carli« a spus într'un loc zilele trecute:

»Libertatea« ar face bine să spună care Schulleri asudă mai tare ca cailui în alergările cu Farkas? Că e »Carli«, nu 's eu Fritzi. Eu umblam cu măria-sa baronul Nopcsa și cu alți oameni mari, dar cu asta (adecă cu prilitu asta de Jidan), umblă dracul...«

Noi constatăm bucuros acest lucru!

Darul „Ardeleni“ pentru cultura poporului din loc și jur.

Institutul »Ardeleana« își împlinește la 1 August al acestui an, un pătrar de veac (25 ani) decînd s'a înființat. Adunarea generală din primăvara viitoare, va fi a douăzeci și cincea dela înființarea institutului.

În vederea acestor zile însemnate pentru banca »Ardeleana«, direcțiunea ei, în ședința sa plenară de azi, 26 Maiu n. 1910, și pe temeiul hotărîrilor sale pregătitoare de mai înainte, la propunerea alesului fruntaș al neamului dl Dr. Ioan Mihu, a adus următoarea hotărîre:

„Întru comemorarea aniversării a XXV-a dela fondarea sa, institutul de credit și de economii »Ardeleana« societate pe acții în Orăștie, în semn de recunoștință pentru spriginul larg cu care a fost învrednicit de obștea noastră românească, de poporul român din acest ținut, votează o sumă de

100.000 cor.

pentru ridicarea la Orăștie a unei „Case Naționale“, chemată a da adăpost pornirilor culturale, sociale și economice, potrivite a contribui la înălțarea poporului românesc prin cultură sănătoasă, viața națională știutoare de sine, și bunăstare economică“.

Amănuntele cu privire la zidire și folosirea aceleia, sunt încă în cumpănire înaintea Direcțiunii institutului.

Vom aduce însă și acele amănunte.

Și până atunci însemnăm, că poporul nostru poate fi mîndru de astfel de așezăminte economice naționale ale sale, cari de adună ceva dela popor, știu să și înoarcă o bună parte a câștigurilor lor tot pentru binele poporului!

Ce frumos răspuns e și acest dar al »Ardeleni«, la hulele nebleznice și murdare, pe care candidatul la deputăție al Sașilor și Ungurilor și Jidanilor din cercul Orăștiei, Farkas, a cercat să le arunce asupra numelui acestui institut economic național, — spre a răci poporul față de el, și a-l face să se plece după el, după o venitură netrebnică, după un atentator cutezător asupra drepturilor poporului nostru în acest cerc!

Ceasul Românului

totdeauna întârzie?

Cel-ce urmărește istoria poporului nostru românesc din această țară, nu odată ajunge să-și muște buzele de durere, văzînd cum atunci ori atunci, ciasul mare al timpului, ciasul lumii cum i-am zice, a bătut iară oara 12, pusă de Dzeu pentru a împărți popoarelor oarecari daruri scumpe ale sale!

Și vezi la locul de adunare adunate în jurul lui Dzeu zeci de popoare sosite acolo la vreme, și Dzeu împarte darurile făgăduite și apoi le trimite pe popoare acasă, să se bucure de darurile date lor.

Intr'un târziu, iacă vine și Românul, abia trăgîndu-și sumanul, cu fața plină de sudoare, să capete și el din daruri. Dar Dzeu îi spune: Prea târziu! Eu pe ciasul 12 din zi am pus adunarea voastră și sărbătoarea împărțirii. La cîți au fost aici, la toți le-am dat. Tu ai întârziat.

— Ba că ciasul meu acum arată 12, numa un pic o trecut.

— Atunci ciasul tău tare întârzie, fiule. Tocmește-l și tu după marele cias al lumii, ca altă-dată să nu mai întârzi!

Și pleacă bietul Român măhnit, și hai, mai trage-o în așteptare și în lipsă, până doar mai vine o împărțire de daruri, — în vreme ce, cei-ce țin samă de mersul vremilor, să desfătează de darurile ce le-a adus vremea, din voia lui Dumnezeu.

Așa a întârziat ciasul Românului de nenumărate-ori, și tot mai întârzie și azi. De vom privi numai istoria cea mai nouă a vremilor, iacă cîte întârzieri de astea vedem:

După 1848 ciasul vremii a bătut chemarea poporului român la înălțare, cit de repede și tare, că bunăvoință la cei hotărîtori (curtea Vienei) era. Te lăsa să-ți ridici barem 20 de gimnazii și tot felul de alte școli, cari te-ar fi avîntat până azi alături de Germanii și Unguri, — un fel de avînt asemănător cu al Cehilor în Austria. Dar ciasul priceperii Românului, întârzie! Abia Șaguna și Șulț și cîțiva bărbați mari ai neamului aveau ceas bun la judecată, și ei ce ne-au cîștigat atunci, cînd mult, ba tot puteai cîștiga. Dar grosul poporului nu pricepea, și a scăpat bunătatea vremilor! Mai

târziu, după ce a trecut vremea, a sosit și ciasul nostru cu arătătorul acolo, și am voit să mai ridicăm niște gimnazii românești, în Caransebeș și Arad, — dar stăpînii vremii au zis: acum prea târziu! Vremea acestor daruri a trecut!

A venit 1868, cînd ciasul vremii a bătut să se dea popoarelor din țară alt rînd de daruri: drepturi frumoase în conducerea comunei, a comitatului, și a bisericilor și școlilor. Pricepera Românului iar mergea după cias întârziat! Avea aci naintea nasului noua lege (de naționalități și comunală), dar să uita buiguit la ea și — nu știa ce să facă cu ea! Acum cînd, după vre-o 40 de ani, a ajuns și ciasul nostru cu arătătorul acolo unde atunci trebuia să fie: cînd începem și noi a prețui dreptul din cele două legi de cari nu ne-am știut folosi timp de 42 ani, stăpînul vremii ne spune: A trecut vremea acestor daruri! Vii prea târziu a-ți cere parte din ele! Acum sunt altele la rînd!

Cînd s'a făcut uniunea (contopirea) Ardealului cu Ungaria, ciasul vremilor arăta așa: Ține-ți-vă popoarelor din Ardeal, neatîrnarea frumoasei voastre provincii, nu vă băgați în o oală cu Ungaria, așa de străină vouă! Indeosebi voi Românilor, luptați grăbiș, nu dați din mâni neatîrnarea Ardealului, în care voi sunteți mai mulți și ca mâne veți fi mai tari! Aș! Ciasul priceperii Românului iar a întârziat! În zadar strigau Sașii, în zadar striga Șaguna și o pricepută ceată de fruntași ai neamului: poporul român nu le pricepea chemarea. La alegerile de deputați pentru dieta dela Cluj, în care să se hotărască că să mai aibă Ardealul cîrma sa neatîrnătoare, ori să o lăpede, dîndu-o Ungariei, — Românii au lăsat pe nemeșii unguri să aleagă pe voia lor și așa și în numele Românilor s'a adus hotărîrea că: ne topim în o apă și-un pămînt cu Ungaria! Să ne ocîrmuim din Pesta, că noi altă nu pricepem.

Azi cînd ciasul deștepării neamului nostru arată și el, că mai bine era în alt chip, că ce mult ne-am bucura noi de o neatîrnare a Ardealului, peste conducerea

căreia am avea și noi mare putere, — Domnii vremii spun: Prea târziu veniți cu cererea. Vremea acestui dar a trecut. Acum să caută și să bate lumea pentru altele!

Și cîte și mai cîte clipe de astea scăpate am putea scoate la iveală din istoria bietului nostru neam, — de să ți-se sfășie inima de jale!

Oare și acum, în fața acestor alegeri de deputați, cari sunt de cea mai mare însemnătate, cînd ciasul vremii iar bate una mare și tare, că chiar glasul împărătesc din nălțimea Tronului ne chiamă: *Hoidați popoarelor și alegeți-vă și trimiteți în dieta țării numai oameni cari să vă dea prin lege aceea ce și eu vă doresc: vot universal!*, prin care ajungeți a vă putea apoi croi legi tot mai bune pentru soarta voastră, —

Oare și acum o să întârzie ciasul Românului? —

Oare și acum o să lăsăm să ne scape minunatul privilegiu de a ne ajuta noi înșine schimbarea în mai bine a sorții?

Români alegători!

Înțelegeți pentru-ce să zbat așa obraznic printre voi trimișii partidului dela putere, cerîndu-vă să lăsați să cadă din scaunul din dietă oamenii vostri, și să le dați pe d'ai lor? De aceea, pentru-că iar a bătut puternic 12. ciasul mare al lumii, ciasul vremii, și iar să împart daruri popoarelor! — Și ei nu voesc ca și trimișii vostri să fie de față la acea împărțire, ci numai oamenii lor, care să facă parte din acele daruri numai neamului lor, iar nu și ție, bietule și chinuitule Român!

Mai multe nu avem de zis. Cine are urechi de auzit să audă și înțealgă!

Pe cel vrednic apoi îl ajută și Dzeu, pe cel nemernic, pe cel prăpădit, nici Dumnezeu nu-l ajută!

Cercul Sebeșului-săsesc.

CONVOCARE

Alegătorii dietali din cercul electoral al Sebeșului-săsesc se convoacă la Adunarea electorală ce se va ținea Duminecă în 29 Maiu n. a. c. la 2 oare d. a. în sala hotelului «Leul de aur» cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Vorbirea de program a candidatului de deputat dietal Dr. Liviu Lemenyi.
3. Vorbiri asupra situațiunii din țară.
4. Închiderea adunării.

Sebeșul-săsesc, la 20 Maiu 1910.
S. Medean, Dr. G. Macelariu Dr. D. Ștefan, G. Tatar, N. Cărpinișan, Dr. N. Schiau, Dr. N. Lazar.

O frumoasă pildă din trecut.

Un bătrîn preot îmi povestește următoarea istorioară din trecut.

Era prin anii 1866, cînd și nouă Românilor părea că ne suride un frumos viitor în această țară, — și să apropiau alegerile pentru dieta țării. Eram pe atunci — zice — preot în Armeni (tractul Mercurei) și la alegere de deputat mergeam la Vințul-de-jos, unde Românii sunt în mare majoritate (ei mai mulți). Aci a candidat de deputat avocatul din Turda Dr. Ioan Rațiu, fostul președinte al partidului național Român.

Ungurii încă au pus candidat al lor, și mișcau toate pietrele că să și 'l vadă ales.

Ca preot tînăr mă aflam bine cu „domnii” din comună, unde să aflau patru curți nemeșesti, tare bogate. Un „Domn”, Szalanczy, nemeș, își da toată silința să mă cîștige pe partea lor, — cugeta că dacă pe mine ca preot mă poate îndupleca să merg să votez cu ei, apoi cu ceilalți alegători din comună ușor va isprăvi.

Intr'o sară, în preajma alegerii de deputat, mă chiamă la el, și mă omeneste cu vin. Intre păhare îmi zice: Uite, părinte; din ciurda mea de junci frumoși, alegeți D-Ta o păreche care-ți place, și să fie a D-Tale, numai să votezi cu candidatul nostru ungar, la alegere!

La asta i-am răspuns lui Szalanczy: Bine Domnule; D-Ta îmi dai mie din peste o sută de părechi de junci ce ai, o pereche, așadar cu o păreche mai mult sau mai puțin. ce-ți pasă D-Tale. Eu însă îți fac altă propunere: Uite sunt preot începător, fără avere, nu am decât doi boi cu care lucru mica porțiune canonică, — și sunt gata în toată clipa să-ți dau D-tale boii mei, deși eu numai acestia-i am, numai să votezi și D-Ta cu candidatul nostru Român Dr. Ioan Rațiu!

La asta n'a mai zis nimic „domnul” meu, făr'a pufăit una pe nas. Am mers apoi la alegere, și am ales pe Dr. Ioan Rațiu. Cu Domnul meu din comună am fost prieten și după alegere, — o schimbare însă totuși am văzut la el, anume, că mă respectează (prețuște) mai mult ca până aci, poate chiar în urma ținutei mele bărbătești.

Iată ce caractere tari, erau bătrînii preoți, și ce pildă putem lua dela ei noi cești mai tineri!

Victor Ofoiu,

preot ort. rom. în Mesentea.

Cercul Făgărașului.

Fioroasă vărsare de sînge!

Patru morți, unul rănit de moarte și mai mulți răniți mai greu ori mai ușor.

Cumplită vărsare de sînge nevinovat a săvîrșit sălbătăcia gendarmerească și a unui pădurar ungar, în cercul de alegere al Făgărașului, în ziua de 21 Maiu n. Au fost uciși pe loc patru Români nevinovați din Margineni, iar unul rănit de moarte și alții răniți mai ușor! Iată istoria acestei sălbatece fapte:

Pentru candidatul național Dr. Șerban, poporul e atât de însuflețit, încît nici nu voește să mai primească prin sate și pe contracandidatul ungar, Werner Gyula, ovreu trimis de stăpînire ca să spargă pe Români din cercul Făgărașului.

Pe 21 Maiu să dase de știre că evreul vine să-și țină vorbirile de »program« în comunele Reușor, Ileni, Herseni, Mărgineni, Șinca-veche și Zernești.

Poporul însă, atât de puțin vrea să știe de candidarea evreului, încît îi pare că e o palmuire a vredniciei salar, chiar și numai ieșirea lui în comunele române făgărășene! Peste tot locul vrea să-l facă să o știe el asta, să o vadă! Așa s'a întîmplat în aceea zi cu omul stăpînirii.

A fost aproape izgonit de prin turma românească.

În Reușor cînd a vrut să intre, tot satul era în capul comunei și stîndu-și în cale, i-au spus cu buna, că numai s'o iee napoi, că ei nici să le treacă prin sat nu-l lasă, decum să-l asculte! Și ca semn că ce omenie îi dau, citeva ouă clocite au zburat spre cilindrul ovreului, ba ci-că și cite-o peatră printre ouă. Atunci Werner a încunjurat comuna asta și pe o cale lăturalnică a trecut la comuna Ileni. Aci a pățit tocmai așa! Tot satul în calea lui și că nici în sat să le între! Citeva ouă i-au dat semn că ce poate păți dacă nu să duce pe pustii.

A trecut dară la Mărgineni. Aci niște slugoi de al stăpînirii, pădurari, îi făcuse o »poartă de triumf« în capul satului și scrisese pe ea „Eljen Werner Gy.“! Noaptea poarta a fost stricată, ca o rușine pe sat. Cînd să vie Werner, ca la o sută de oameni, dar mai ales tineret și femei, au ieșit în capul satului. Acolo însă cinci gendarmi își sclipeau baionetele și nu lăsau pe oameni nici să se apropie de ruinele porții. Oamenii vreau să treacă pe sub poartă, dar doi pădurari, unul comunal (pus dela comitat), ungurul Szabó, și altul de stat Erdösy, o presc pe oameni de-a trece pe sub poartă!

Pădurarii însă și jandarmii nu-i lăsau. Oamenii cereau să fie lăsat drumul liber, că de aceea-i drum și ei au de ieșit la hotar! Zbirii stăpînirii că nu! Oamenii vrînd să treacă înainte, jandarmii i-au provocat să nu vie cătră ei, oamenii nici nu pricepeau că ce zic aceștia cu limba lor streină, și de odată pădurarul Szabó scoțînd un revolver, trage din el două focuri asupra poporului de dincolo de poartă. Doi gendarmi îl urmează de capul lor, trăgînd cite cinci focuri de carbine între oamenii. Doi oameni tineri și volintul căzură îndată la pămînt, erau Valerie Lie și George Vlad, oameni în puterea vieții, căsătoriti abia de 3 ani! Pe George Vlad îl nimerise 4 gloanțe! El rămăsese morți pe loc!

Poporul începî să fugă spre lăuntrul comunei, — și aci începe tică-

loșia cea mare a gendarmilor: Ei au tras gloanțe și asupra celor-ce fugeau, lucru cu totul oprit de rînduile folosirii armei! Că ei au a folosi arma numai cînd să vadă primejdii, așadar cînd cineva vine spre ei, dar îndată ce oamenii le-au întors spatele, n'au să mai puștel! Totuși aici au fost pușcați încă Gerasim P. Pandea și Ioan N. Șuvaina, juni de 16—17 ani, la 250 pași departe de gendarmi, și bărbatul David Lie. *Tinerii au rămas morți pe loc*, acolo departe la o cotitură de drum pe unde voiau să fugă, — așadar fără a fi primejdioși pentru gendarmi nici cit negru sub unghie, — iar David Lie, rînit de moarte, a căzut jos.

Sălbătăcia jendarmerească, care atacă în acest chip oameni nearmați, a stîrnit colosală aprindere în tot ținutul! Prin astfel de mijloace, cu astfel de purtare vrea stăpînirea să infrice și să infrîngă voința dreaptă a poporului român de a să alipi la candidatul sufletului său și de a respinge dela sine ispitele și imbulzirea obraznică a străinului?

E o uriașă pată de rușine pe numele țării sălbătăcia uneltelor stăpînirii! Aceștia nu mai sunt păzitorii bunei rînduiri, ci tulburători criminali ai păcii poporului!

— Poporul român făgărășan și-a arătat în chip răsunător dragostea lui pentru aceste jertfe nevinovate ale sălbatecelor moravuri de »alegeri« din această țară. Anume cînd în 24 Maiu au fost înmormîntați cei trei morți ai poporului, s'au adunat peste 10.000 de oameni ca să sărute sicriile lor de jertfe ale mizerabilității din această țară, și aproape toți preoții din țara-Făgărașului au venit de au slujit la îngropăciunea lor, rugînd pe Dumnezeu să ajute acelei dreptăți sfinte, pentru care au căzut jertfe nevinovate a acești frați ai noștri! Ca mîne a fost îngropat și al 4-lea.

Dela comitat s'au trimis în sat pe zilele îngropării 60 de gendarmi și honvezi, — cari inse n'au avut de lucru, că fiind conduși de ofițeri, și aceștia nefiind așa sălbateci și necuți ca legény-ii lor, n'a găsit privilegiu de vîrsare de sînge, cum nici aceia n'au avut, și la care numai sălbătăcia lor i-a împins, — că de încungiurat, o puteau încungiura.

A vorbit mișcător asupra sicriilor celor pentru martiri, părintele Fulicea din Șinca veche!

Dzeu să-i odihneasă cu dreptii săi, și sîngele lor nevinovat rodească răsplata bogată în ogorul național: trezirea cu atât mai mare a poporului la luptă națională și biruința pe toată linia asupra criminalilor ce vor să ne scoată din drepturile noastre!

Din cercul Dobrei.

Ni să scrie:

Candidatul nostru de deputat dl I. Ivan își urmează umblarea prin comunele din cerc. Poporul îl primește pretutindenea cu însuflețire și să legătuește, că până la cea din urmă picătură de sînge vor sta lîngă încrezutul poporului și trimisul partidului național. Insuflețire mai mare e în Dobra și în comunele de dincoace de Murăș.

Durere, că despre unii preoți de peste Mureș, nu putem zice tot așa. Doi din ei s-au băgat ghiarele în blidele de »papricaș« ale lui »Hantosoș«, evreul botezat — alții pare că stau la pîndă să le cadă în pungă banii lui Iuda.

Prin Ilia »domnii și domnișorii« nici nu mai beau altă beaură decît »Campagner«, iar cel ce ar putea fi mai neatîrnat ca toți preoții din tractul Iliei, cel mai bogat, fără copii și fără griji, pentru o licență de de crîșmă, stă cu mîinile în șolduri și spune, că »el nu e om politic«, deci — nu poate merge la vot.

Anume părintele »Butoiu«, cel cu famfara, cel ce primește în sat cu alai pe toții slugoii — cel ce își face reclama prin »Telegraful« ca și jidovul, ce își imbie marfa la tîrgoveți, — fuge de steagul românesc, face treabă străinului și-și închează gura, cînd e vorba de cauza sfîntă a neamului românesc și să bate în piept, că lui »nu-i mai pasă de popie«, aci e cîrcîma — și de aci suge mai mult ca dela biserică! Ce folos de biserică cea frumoasă, făcută din daruri naționale, zidurile frumos spoite ale școlii, dacă s'a sălășluit în ele duhul vicleniei, duhul minciunii, spurcăciunea păcatului îngrozitor al lăcomiei, care s'a instăpînit pe sufletul acestui bogătoiu sau mai bine zis »butoiu«.

Desinteresarea și lăptă energetică a fruntașilor noștri Dr. Rozvan, Dr. Maior și energia protopopului Murășan, față cu astfel de suflete stricate — dau greș — și mirați ne întrebăm, oare cînd îi va ajunge pe acești desertori — bataia lui Dumnezeu?

Ungurii învrăjbiți până la cuțite pentru bani lui Moskovitz, s'au împacat între sine, mirosind că și Hantos are pungă din banii partidului »muncii« și că nu i va ajunge pagubă. Vom vedea cîți să vor mînji din ai noștri și numele acelora le vom publica după alegere, spre a-i cunoaște.

Candidatul nostru a cercetat deja aproape 40 comune în persoană, însoțit de fruntașii din Ilia și din Dobra.

NOUȚĂȚI

Numeri de propagandă electorală a scos »Libertatea« trei în săptămîna trecut: Joi a apărut numărul regulat (Nr. 20), cu propagandă pentru toată țara. Vineri a apărut același număr în ediție deosebită pentru Caransebeș (3000 exemplare) avînd numai pag. 1 și 2 din numărul de Joi, iar celelalte cu material special dela Caransebeș și cu chipul deputății Caransebeșenilor, pe care îl aducem în numărul de față al »Foi Interestante«. — Iar Sîmbătă alt număr special pentru Orăștie, din care un articol, fiind de interes de obște, »Ceasul Românului«, îl băgăm și în numărul acesta pentru toți abonații, atragînd și prin asta luarea aminte asupra lui!

Cununile. Dșoara Veturia Pecurariu și dl Romul Albu, au onoare a face cunoscută celebrarea

cununiei lor religioase, care va avea loc Duminecă, în 29. Maiun. În biserică greco-orientală română din Mercurea. Toată fericirea!

Doctori noi, români. Dl Sebastian Stanca, nou alesul preot la Sebeșul-săsesc, care după absolvirea teologiei, a ascultat și filozofia la universitatea din Budapesta, a făcut înaintea universității din Cluj examenul de Doctor în filozofia și în 21 Maiu a fost promovat de Doctor la acea universitate. Felicităm pe viitorul preot dl Sebeșului pentru noul titlu academic ce și-a cîștigat în știință prin frumoasă sîrguință.

— Tot atunci a fost promovat de Doctor în științele politice dl Stefan Mircean absolvent de teologie la Sibiu și catechet la Făgăraș, — iar

— dl Teodor Miron a fost promovat doctor în medicină!

Multe felicitări!

Invățători gr.-cat. din c. Hațeg. În senzul §-lui 24 al statutelor »Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din ținutul Hațegului« să convoacă adunarea generală a Reuniunii pe ziua 29 Mai st. n. în biserică gr.-cat. din Tuștea.

În Ședința I-a urmată după sf. Liturgie, să va ceti raportul comitetului central, și să face alegerea comisiunilor de lipsă. Urmează dizertație de dl Ioan Ciora și prelegerea practică din intuițiune (în l. maghiară) de d. Florean Gliga. — Prinț comun.

Ședința a II-a, la orele 3. p. m.: 1. Raportul comisiunilor esmise în ședința I-a. 2. Prelegere practică din istoria naturală ținută de dl Andrei Grecu. 3. Critica dizertațiilor și a prelegerilor practice. 4. Fixarea locului proximei adunări generale. 5. Alegerea unui delegat la adunarea generală a Reuniunii inv. gr.-cat. din Lugos. 6. Eventualele propuneri. 7. Raportul comisiunii însărcinate cu cenzorarea temei intrate pentru premiul dlui Dr. Gavriel Suciu.

Convocarea o face dl Dr. Jacob Radu vicar for. ca președinte și Ioan Zepa, ca notar.

Nu fie cu supărare o mică întrebare: Nu crede oare o reuniune învățătorescă, care are scopuri de creștere și îndrumare spre bine a poporului, că ei i-ar șede bine să dea poporului același pildă și de spriginire a meseriei române, tipăritu-și Convocările ei la vreo tipografie românească? Tipografia seminarială din Blaj bună-oară, n'ar avea ce mai face cu coronuțele aruncate lui »Mester János« din »Hátszeg« pentru tipăriturile acestea? Să zicem că pentru tipografia noastră, care e numai națională, nu și profesională, nu are simț Reuniunea, — dar aibă macar pentru tipografia bisericii de care să țină! Și suntem siguri că ar căpăta și lucru mai ieftin ca dela Mester János!

Advocat român în Vișeu. Am onoare face cunoscut că am deschis cancelarie advocațională în Vișeu (Felsővisó) — Vișeu, la 15. Mai 1910. cu stimă: Dr. Gavrilă Juga avocat.

Perdere de 250 milioane!
Socotelile țării noastre pe anul trecut 1909, să încheie, precum scoate la iveală ministrul de finanțe (peste banii țării) cu o pierdere de 250 milioane coroane!

Tîrgul de vite la Orăștie.
Fiindcă alegerea de deputat e pusă pe 2 Iunie n., a doua și de tîrg de vite, — tîrgul de vite la Orăștie s'a schimbat pe 30 și 31 Maiu n., adică pe Luni și Marți viitoare!

Pentru întreprinzători. In numărul 19 al „Libertății” s'a publicat licitațiune pentru *șidirea cancelariei notariale* la Strugari. S'a pus greșit termenul de licitație 29 Maiu v.; pe cînd termenul e: 29 Maiu nou, adică acum Duminecă.

Întreprinzătorii interesați iee-o la cunoștință, că licitația e acum Duminecă.

Programul

examenelor de vară dela școala gr.-or. română din Orăștie pe anul școlastic 1909/1910.

Simbătă în 11 Iunie n. c.

Dela 7—8½, ore a. m. Clasa primă de băeți și fete, inv. de cl. Maria Racolța.

Dela 8½—10 ore a. m. Clasa a II. Inv. de clasă I. Fleșeriu.

Dela 3—4½, ore p. m. Clasa a III. sub conducerea învățătorului I. Branga.

Duminecă în 12 Iunie n. c.

Dela 7—8½, ore a. m. Clasa a IV. Inv. de clasă Const. Baicu, învățător-director.

Dela 8½—9 ore a. m. gimnastică sub conducerea învățătorului I. Fleșeriu.

După serviciul divin cîntări, declamări cu elevi și eleve din diferitele clase, cetirea clasificățiunilor, împărțirea premiilor și încheierea anului școlar.

Lucrurile de mină ale fetițelor vor fi espuse spre vedere publică sub durata examenelor, în una din salele de învățămînt ale școlai.

Diracțiunea.

Dăruiți „fondului școlarilor morboși” din Brad. La Maialul ce l-a ținut gimnaziul român din Brad în pădurea «Crișanei» Simbătă în 21 Maiu, s'au primit pe seama «fondului școlarilor morboși» dela gimnaziu următoarele dărui:

Diracțiunea școlaii românești civile de fete din Arad, dsoarele Anuța și Aurica Burdan (Sinichea) și Dr. Victor Nemeș, avocat (Baia-de-Criș), cite 10 cor.; Petru Rimbaș, preot, Dr. Tiberiu Tisu, medic și Emanoil Comșa, dir. la „Crișana”, cite 5 cor.; Dr. Nicolae Robu, (Baia-de-Criș) și Romulus Coțoiu, com. (Baia-de-Criș), cite 4 cor.; Ioan Împărat, măcelar, Ilie Zărna, argăsitor și August Mazucchi, func. la „Crișana”, cite 3 cor.; Dumitru Șiclovan, lemnar, Teodor Bulza, funcționar la bășagurile de aur, Ioan Ghișa compt. la „Crișana”, Dumitru Maniu, otelier, George Roth, tipograf, Ioan Cutean, com., Kugel Miksa, com., Gheorghe Feier, argăsitor și Alexandru Draia, cassar la „Crișana”, cite 2 cor.; Petru Florinca, păpucar, Gheorghe Jula, inv., Stefan Hărăguș, preot (Blăjeni), Vasile Cruciu, păpucar, Magyar Sámuel, prof. la școala civilă de stat din Brad și Sabin Indrieș, circiumar, cite 1 cor.; Nicolae Cainap, croitor, 0'40 fil.

S'au dărui dară de tot cor. 86 40 la petrecerea pentru alinarea durerilor școlarilor noștri bolnavi. Mulțumim din inimă pentru dar.

Brad, în 23 Maiu 1910.

Pentru comisiunea care administrează fondul:

Dr. Traian Suctu, cassar.

„Farafasticuri” — e numele unei broșurele de versuri glumețe scrise de „Haralamb Călămăr” nume sub care s'a ascunde dl Emil Borcea din Sibiu, un bun scriitor umoristic al nostru. Pișcă slăbiciuni omenești făcîndu-le de ris, dar tot așa și anume arătări din viața noastră de obște, politică, economică, etc. Sunt versuri reușite, ce s'a gustă cu drag. Recoman-

dăm cetitorilor scrisorile dlui Emil Borcia, atit cea de față (costă 40 fileri, la „Tipografia Poporului în Sibiu”), cit și celelalte ce a scos de sub tipar.

In preajma alegerii.

— Luați aminte! —

Alegători și conducătorii lor, luați aminte următoarele lucruri:

Plecați de vremel

In toate centrele de alegere, candidații să îngrijească ca să fie cuartire pe la bunii creștini pentru găzduirea alegătorilor.

Alegătorii din comune mai de pătate, așa să plece de acasă, ca în ziua de nainte alegerii să ajungă la locul de alegere, găzduindu-se la un om de încredere, ca să nu fie mîne-zi tras și împins din drum, de cioarele de corteși străini.

Dați-vă întîlnire la curțile de lagăr ale partidului și acolo stați ca frații împreună, ducînd cu voi și pe cei îndoelnici ori fricoși!

Cel-ce, prin ori-ce împrejurare, a căzut în cuartir ori curte străină, stee și acolo dacă e prea tîrziu a mai trece la frați, — dar' fie tare în inima lui, că nu s'a abata dela propusul său sfînt de a vota cu candidatului național!

Taci și fă!

Comunele, aproape!

— Toate comunele din un notariat, să fie cam la un loc cu cuartirul, căci vor fi chemate la votare cele din un notariat cam una după alta.

Și așa cînd le vine rîndul, să poată fi ușor vestiți și duși deodată la votare toți alegătorii. Și e bine să meargă toți odată, încurajîndu-să, și să nu s'a lase nime pentru votarea dela urmă, după prînz!

În jurul salei.

La intrarea în sala de votare și în jurul ei, să stee cîțiva bărbați de încredere din cei-ce au drept de liberă trecere, ca să nu lase pe agenții străini să mai tragă ori sparie pe alegătorii români!

Contra celor-ce corump ori amenință, bărbații vor face arătare la președinte.

Fără gilceavă.

Alegătorii să se păzească de a da privilegiu gendarmilor să-i alunge ori aresteze. Să fie pînțnici, numai purtîndu-și hotărîrea în suflet! Că să poate întîmpla că agenți mișei vin și-i zgîndără, ca să facă vreun scandal, și apoi trimit miliție ori gendarmi să-i alunge din sat, ca pe „revoltați”, până trece alegerea. — De aceea frați alegători români, voi fiți cumiți și pînțnici. Din calea nebulului ferește-te!

Taci, dar' fă!

Arestări.

Să poate întîmpla că pe bărbații noștri de încredere, de pe afară, să-i aresteze, ca și prin asta să sparie pe Români. Dar' voi, fraților, — să nu desnădăjduiți, ci cu atât mai virtos, arătați că sunteți bărbați, și mergeți neînduplecați pe calea cea dreaptă!

Stiri din sală.

Unul din bărbații de încredere din sala de votare, să scrie pe Români cari au votat deja (cu noi și contra) și să trimită afară acea listă, ca cei de-afară să știe în ori-ce clipă cine mai e din satul cu-

tare ori cutare, care n'a votat, ca, dacă e de lipsă și să poate, — să alerge după ei și să-i aducă la vot, pe cei nesosiți.

Nu vă risipiți.

Alegătorii noștri să nu s'a risipească prin case străine. Să stee strînși la un loc, căci vîzîndu-să la olaltă, rămâne mai viu curagiul și buna voce de luptă!

Stațeții ce umblă pe afară, să le aducă mereu vești despre cum decurge lupta.

Etatea.

In lista originală fiecara alegătorii e însemnat ce ocupație are și de cîți ani e.

Să se spună alegătorilor care de cîți ani e scris în listă, — și la caz de a-l întreba președintele, fiecarea să spună că e de atîția ani, de cît e scris în listă, — chiar și dacă cifra aceea ar fi cu ceva mai mare ori mai mică de cum s'a știe el, — ca un cumva spunînd altă etate, să zică președintele că nu el e cel scris, și să respingă votul.

Mulțămită.

La inițiativa și stăruința Prea Simatei Doamne Veturia I. Lăpedatu s'a fost aranjat o petrecere cu scop ca din venitul ei să se dea copiilor săraci dela școala din Orăștie daruri de Crăciun la crăciunul din 1908. — Căștigul acelei petreceri a fost de 203 cor. Înfațișîndu-se la școală o comisie de doamne spre a conscrie pe elevii săraci și a combina prevederea lor cu cele de lipsă, a aflat că numărul celor lipsiți este atît de mare, încît abia s'ar putea îndestuli jumătate din ei și atunci pentru ocôlirea nemulțămîrilor, s'au hotărît ca deocîndată acest căștig să-l întrebuinteze sub altă formă tot pentru școală: anume cîns'ind biblioteca școlară cu cărți alese de cetit, a căror binefacere cultivătoare să se reverse într'una asupra tinerimii noastre din loc, care începe să cetească tot mai mult și mai cu drag.

Din acest căștig s'a procurat: un dulap frumos pentru cărți cu 50 cor., apoi 90 volume de cărți alese cu 120 cor., iar' cu restul s'a plătit compactarea lor.

Pentru acest dar și aceeaștă frumoasă îmbogățire a bibliotecii școlare aducem Preastimatelor doamne cari au aranjat petrecerea, precum și tuturor, cari au contribuit cu obolul lor la numitul căștig, cele mai călduroase mulțămiri.

Orăștie, 1 Mai 1910.

Diracțiunea.

POȘTA REDACȚIEI

Dsăle Nic. M. în Dogn. Poezia trimisă de dta e publicată, fiindcă o găsim plăcută cetitorilor din popor, cum și-a plăcut și dta, de ni-al trimis'o. Dar totdeanna să ne scrii, — și tot așa să faci toți, — că în care carte ai cetit poezia, de cine e scrisă? Asta, de nu ne înșală aducerea aminte, e scrisă de Iosif Vulcan. Și aceea trebuie totdeanna spus, că nu-î tertat să-ți pui numai numele dta ca trimițător al ei, iar pe adevăratul scriitor să nu-î numești!

Picături de stomac

BRADY!

provăzute cu marca *Sfta Maria dela Mariaczell*, căror poporul le zice picături de stomac de Mariaczell, s'au valorat de 30 ani așa, că nu pot lipsi din nici o casă. Efect minunat la *durere de stomac*, ardere și zgîrciuri de stomac, infundare, durere de cap, vomare, nesomn, lipsă de sînge, etc.

Să capătă în toate farmaciile. — O sticlă mare 1 cor. 40 fileri, o sticlă mică 80 fileri; 6 sticle

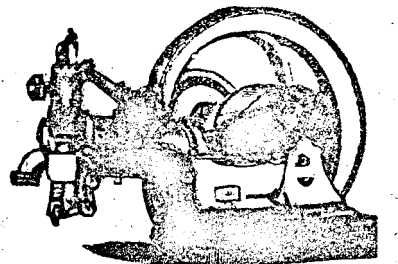
5 cor.; 3 sticle duble 4 cor. 50 fileri, franco, trimite preparatorul

C. BRADY, — Apotecă la — „Regela Ungariei”, Wien, I., Fleischmarkt I. (depot 241).

Grijiți să fie marca Fecioara Maria dela Mariaczell, pe pachetarea roșie și subscrierea de pe chipul de alături. (606) 13-20

Fabrica de motoare din Drezda

(Dresdener Motorenfabrik A.G.) cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania

liferează motoare și locomobile de benzin, oleu brut, gaz, petroleu și gaz sugativ, binecunoscute în cercurile de specialiști.

Noutate uimitoare!

Regenerator de gaz-sugativ Universal:

Spese de lucrare: pe a a pe o putere de cal numai cca 1 filer.

Depozit general la: (468) 19—20

Ignatz Gellert & Comp

BUDAPEST Teréz-körut 41. Telefon 12—91.

Garanție îndelungată! Plăți favorabile!

In fabrica de var din Orlat, s'a arde și expediază zilnic, în mare și mic, renumitul

VAR DE ORLAT

cel mai spornic var, liber de piatră și de zgură.

Preț moderat, serviciu prompt și real.

714 5—10 I. BÂNCIU, Orlat.

Cine dorește călătorie bună și iute — de plăcere — în

6 zile la America

acela să ceară îndrumări românești dela

FALK și Comp.

(600) cancelarie românească 16—26

Hamburg, Raboisen 30.

Cel mai bun Cel mai ieftin Cel mai practic

CHEAG pentru încheierea laptelui.

Preparat pe cale chimică din cele mai curate rinze de vițel.

Pentru bunătatea, folosirea practică, precum și pentru curățenia lui, primesc garanție!

In Ungaria mai ieftin și în calitate cca mai bună s'a poate căpăta la: **Pálfi Márton,** neguțător de CHEAG, Fényes-Örményes (Krassó-Sz. megye).

Mustră, catalog de prețuri și îndrumare trimis ori-unde gratuit și franco! La comande, să scrieți că ați cetit de acest chlag în foaia aceasta.

„INDUSTRIA“

— I bancă industrial-economică, societate pe acții în Deva. —

CONVOCARE.

Pe baza §. 33 lit. m) din statute, convoc acționarii societății „Industria“ la a IV-a adunare generală ordinară, care să va ținea în Deva la 16/29 Maiu 1910, Duminecă d. a. la 3 ore în localul său.

Obiecte puse la ordinea zilei:

1. Deschiderea adunării generale, amăsurat §-lui 12. Alegerea unui notar și patru bărbați de încredere pentru verificarea procesului verbal și controlarea mersului adunării generale.

2. Satorirea acționarilor prezenți și a acțiilor, ce reprezintă ei.

3. Raportul direcțiunii și comitetului de supraveghiere despre anul al IV-lea de gestiune 1909.

4. Satorirea bilanțului. Contul profit și perderi pe anul de gestiune al IV-lea 1909. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere, privitor la împărțirea venitului curat și darea absolutului.

5. Reducerea direcțiunii la 10 membri și întregirea locurilor vacante pentru periodul 1910—1913. Alegerea comit. de suprav. pe 1910.

Din sedința direcțiunii a băncii industrial-economice „Industria“, ținută în Deva, la 13 și 18 Maiu 1910.

August A. Nicóra m. p.,
director general.

Active.	Contul Bilanțului.	Pasive.	
Casa în număr	K 1.809'86	Capital social	K 100.000'—
Cambii de bancă	148.977'17	Fond de rezervă	9.395'80
Cambii cu acoperire ipot.	29.429'98	Fond de siguranță	950'64
Imprumut de cont-curent	16.583'18	Fond special de rezervă	555'83
Efecte	275'—	Cambii reescomptate	67.934'—
Comerciale	649'60	Depuneri spre fructificare	22.431'27
Proteste	315'13	Dividende neridicate	1.100'—
Tipografia	8.640'—	Depozit de cassă	3.259'45
Spese de fondare K 2.545'44		Interese anticipate	1.265'20
Amortizare	545'44	Diverse conturi creditoare	18.221'28
Mobilier	K 1.111'60	Cont-curent	1.896'06
Amortizare	111'60	Spese de proces	2.887'76
Interese restante	14.438'27	Profit curat	5.945'59
Inter. de reescompt anticip.	1.694'80		
Diverse conturi debitoare	9.328'86		
Anticipațiuni	310'10		
Conto-curent	390'93		
	K 235.842'88		K 235.842'88

Esșite.	Contul Profit și Perderi.	Intrate.	
Interese după depuneri	K 1.004'93	Interese dela cambii de bancă K 15.851'36	
Interese de reescompt	3.000'—	Interese dela cambii cu acop. ipotecară	866'10
Salare	2.879'98	Interese dela conturi-curente	789'67
Chirie	283'32	Provizțiuni	4.384'41
Spese de cancelarie	2.220'35	Interese de întârziere	705'85
Dare directă și drum	4.653'83		
Dare de 10% după inter. dep.	75'—		
Marce de prezență	360'—		
Competință de timbru	136'14		
Spese pentru tipografie	1.381'21		
Amort. în mob. și spese de fond.	657'04		
Profit curat	5.945'59		
	K 22.597'39		K 22.597'39

Deva, la 31 Decembrie 1909.

August A. Nicóra m. p., director general. Nicolau Igna m. p., cassar. Popica m. p., comptabil.

Direcțiunea:

August A. Nicóra m. p., membru al dir. George Szentiványi m. p., membru al dir. Sam. Zsurzs m. p., membru al dir.

Iosif Fekhtel m. p., membru al dir. Nicolae Igna m. p., membru al dir.

Subscmnatul comitet de suprav. am exam'nat cturile prezente și le-am aflat în ordine. Deva, la 18 Maiu 1910. (739) 1—1

Comitetul de supraveghiere:

Blasiu Codrean m. p., membru pres. în c. d. s. Iuliu Putici m. p., membru c. d. s. Nicolae Popica m. p., membru c. d. s.

Telefon 172.

Telefon 172.

„LA CROITORIA UNIVERSALĂ“

I. PETRAȘCU, SIBIIU — NAGYSZEBEN,
Depozit de stofe engleze și germane.

Să pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu și, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, baltoane, etc. — Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit să aflu diferiți articii pentru uniforme: săbii, chipluri, porteepe, mănuși, etc.

Atrag deosebita atențiune asupra reverențelor profești, ce să pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă.

Comandele să pregătesc în timp foarte scurt.

Licitațiune minuendă.

Să publică, că comuna bisericească din Strugar (com. Sibiiului) dă în întreprindere zidirea școalei din loc prin licitațiune publică, care să va ținea la 29 Maiu st. n. 1910 la 10 oare a. m. Prețul strigării 4000 cor. Materialul brut îl dă comuna bisericească.

Oferte să pot așterne înainte de începerea licitațiunii, dar numai astfel de oferte să primesc, în cari să fie scris procentul ce-l lasă din suma strigării și declararea că cunoaște condițiunile de licitare.

Planul și preliminarul, precum și condițiunile mai de aproape, să pot vedea în cancelaria notarială din loc ori-cînd.

Strugar, la 27 Aprilie 1910.

Comitetul parochial:

I. Ghișă m. p., paroch — președ. I. Chivescu m. p., notar.

Nr. 654/910.

Licitațiune minuendă.

Comuna politică Strugari dă prin licitațiune publică în interprindere zidirea cancelariei notariale în 29 Maiu v. 1910 înainte, de ameari, la 9 ore. Prețul strigării 3060 coroane. Materialul brut care e înșirat în condițiunile de licitare, îl dă comuna. Vadiu 10% din prețul strigării. Oferte să pot așterne cel mult până la începerea licitațiunii. Numai astfel de oferte să primesc în care pe lângă suma hotărîtă să fie și declarațiunea, că oferentele cunoaște condițiunile de licitare. Condițiunile de licitare să pot privi ori-cînd în orele oficioase în cancelaria notarială din loc.

Strugari, la 6 Maiu 1910.

(728) Primăria comunală: 3—3
Petrașcu m. p., Vlad George m. p., notar. (L. S.) primar.

Cîrciumă de vînzare.

Casa cu drept de cîrcmărit și trafic, din Orăștie, ștr. Fabricii nr. 25, e de vînzare din mîndă liberă. — Casa constă din 3 odăi, pivniță, șopron mare, cotețe de porci, loc de măcelărie cătră stradă, afumătoare anume pentru cărnuri, grădină foarte mare, care iasă în altă stradă, etc. etc.

Czetz Lajos,

(730) 3—3 cîrciumar în Orăștie.

„CRIȘANA“

institut de credit și de economii, societate pe acții în BRAD.

FILIALĂ în HĂLMAGIU.

* Anul fondării 1890. *

Capital sociol 200.000 cor.
Fonduri proprii peste 150.000 cor.
Depuneri peste 1 milion cor.

Primește depuneri spre fructificare cu 5%. Darea după interese o plătește institutul. Să replătesc, după starea cassei, sume cît de mari și fără abzicere și fără a să computa porto la retrimiter. La dorință să trimet cecuri postale, prin cari expediția banilor la bancă să face fără spese.

Acoardă împrumuturi pe cambii, cambii cu acoperire ipotecară, obligațiuni și pe efecte, în condițiuni favorabile. — Împrumuturi urgente de ori-ce natură să rezolvează încă în ziua în care să cer.

Informațiuni mai detaliate să dau bucuros.

(737) 1—6

Direcțiunea.

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetură de Bacula; impletituri de sîrmă; hîrtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; tinichea neagră și țincuită.

Să găsească în firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiiu.

PENTRU ECONOMI!

Cel mai bun stropirea viilor, ba și a pomilor mijloc pentru:

să capătă la apotecarul

Cornel Demeter din Orăștie — Szászváros

Peronospin-ul!

E neasămănat cu mult mai bun și mai ieftin în folosință „PERONOSPINUL” decât piatra-vinătă!

Cu „Peronospinul” stropind viia, pui la 1 hectolitr de apă praf de 50 fl., pe cînd piatră-vinătă trebuie să pui de 1 cor. 60 fl., fiind piatră-vinătă foarte scumpă.

Ca fiește-care proprietar de viie să poată căpăta numai adevăratul „Peronospin”, fac și ușurarea aceea, că deja la comande de 15 pachete, îl trimite *francat*, adică posta plătită de aici, pentru 7 cor. 50 fl.

Prin întrebuintărea „Peronospin”-ului, viia va fi hotărît mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel *roada de vin mai bogată!* Experința a devenit, că prin folosirea pietrii-vinete, nu să ajung aceste roduri, — poate pentru aceea, că piatră-vinătă verzește peste măsură frunzele și prin asta bea din puterea și sucul vitei! Praful de stropit al meu, „Peronospin”-ul, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosperă (mană). *Prețul unui pachet e 50 fl.* „Peronospinul” este deja de 7 ani în întrebuintărea cu cea mai frumoasă izbîndă! — E preparatul meu propriu! — Fiecare pachet e provăzut cu numele meu!

Folosul „Peronospinul”-ui s'a dovedit și la stropirea pomilor, mai ales a pomilor tineri, cruzi, pentru a-i scuti de feluritele musculițe și gînganii ce-i opăcesc în dezvoltare!

Revînzătorii, comercianții, capătă răbat. (725) 3-8

A să cere la: **CORNEL DEMETER,** apotecar în Orăștie-Szászváros.

A apărut broșura
Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare

sau
Alcoolismul și urmările lui
din punct de vedere, economic, igienic, moral și național. De Dr. D. Voniga. Tipografia Nouă, Orăștie. 1910.

Broșura să estinde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprins: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirtoase. 4. Beția și consecințele ei, în general. 5. Efectele stricacioase ale beuturilor spirtoase. *în spețial asupra organismului omenesc*. 6. Alcoolismul sub raportul morbidității și al mortalității. *Tuberculoza (oflica) și morburile mentale*. 7. Alcoolul și morala publică sau raportul dintre alcoolism și criminalitate. 8. Alcoolul și ereditatea, sau efectele alcoolismului asupra posterității. *Copiii bețivilor*. 9. În resumat! Alcoolismul — *Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare*. 10. Lupta în contra alcoolismului. *Combaterea beției*. 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învătămînt antialcoolic.

Prețul broșurei 1 cor. 60 fl. Să poată procura la autor în Gyirok și la toate librăriile. (725) 2-6

VIN BUN
se află la subscrișul producător de vinuri.
Anume:

- Vin vechiu din 1907, . . . 54 fl. litr.
- Vin vechiu din 1908, . . . 48 " "
- Risling și Rouse din 1908, 52 " "
- Vin din 1909, 42 " "
- Risling și Rouse din 1909, 44 " "
- Vin alb de masă din 1909, 38 " "
- Vin roșu din 1908, . . . 54 " "

Sunt prețurile cele mai joase. E vin din *coastele dealului*. Világos (Șiria), nu de grădină, nici cîmpie, ci *din deal!*

= Fac cunoscut că prețul vinurilor s'a urcat cu cîte 2 coroane la hecto, față de prețurile dela Paștil!

= Un stat cumpărătorilor privați: vinul din butoaiele începute, să-l deșerte în sticle, pe care să le așeze apoi culcate în pivniță, că așa vinul nu să strică, — dar altfel să acrește și mucezește.

Butoaie dau împrumut, pe timp de o lună, în caz de lipsă, pe două.

Vinul să vinde dilă 50 litre în sus. Prețurile de mai sus sunt calculate pe un litru.

= Cînd mi-să napoiază vasele, să mi-să scrie în fract acurat adresa pe care li-au mers.

Rog onoratul public a-mi scrie curat: numele, comuna și gara!

Petru Benea, proprietar de vie în Șiria Világos (Arad m) (736) 2-4

FABIAN MOR, fabrică de sodă, Hmonadă, apă minerală și depozit de bere în ORĂȘTIE

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am încredințat cu liferarea articlilor mei pe dl **B. STELESCU,** care — la dorință — trimite la casă sodă și ape minerale, și **Bere în sticle umplute zilnic, sticla cu 26 fileri.**

Comande pentru aceasta rog să se facă ori-și-cînd în prăvălia dlui **B. STELESCU,** din drumul țării (Casele Corvin).

4-6 Recomandîndu-mă bunăvoinței onor. public consument, semnez cu stimă **Fabian Mor.** (718)

„CASSA DE PĂSTRARE ÎN MERCUREA”
SOCIETATE PE ACȚII

Primește depuneri spre fructificare cu 4 1/2% interese fără anunț, cu 5% pe lîngă un anunț mai lung, iar peste 10.000 coroane cu 5 1/2%.

Interesele după depuneri să capitalizează de 2-ori pe an și anume la 30 Iunie și 31 Decembrie n. Darea de interese o plătește institutul.

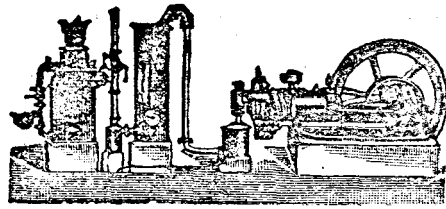
Depuneri și ridicări să pot face și prin postă.

Acoardă împrumuturi pe cambii, cambii cu acoperire hipotecară, obligațiuni cu caventi, pe hipotecă, credite de cont-curent pe lîngă asigurare hipotecară sau hîrtii de valoare (acții dela bănci și efecte publice).

Etalonul de interese variază între 6 1/2—8% fără nici o proviziune!

Directiunea.

(715) 5-10

Recunoscute ca cele mai renumite **mașini de imblătît** sunt cele dela întreprinderea **„HERCULES”** de motoare **„HERCULES”** Budapesta, V. Váci ut 30.

Garanță deplină! Să pot vedea ori-cînd în lucrare la adresa de sus.

Tot acolo: Preliminar de spese pentru instalații de gaz sugativ: Puterea de cal pe oră cam 1 1/2—2 fileri. Tulburări de funcțiune, eschise! — Catalog gratis! 694 8-10

Josef Bumbala
in Frankstadt a/s (Mähren) ofere cu prețurile de fabrică, direct privaților cu rambursă: Pinză patentă, Covoare de pat, Șifonuri, Damast de mătasă, Tesetură de Rumburg și alți articli de țesătorie!
Mustre și catalog, franco. — Multe scrisori de mulțumită. Lucră cu 300 războaie!
(649) 8-13

Tipografie! Librărie! Negustoria de papir și recușite de scris!
Tipografia „Aurora” A. Todoran în Gherla — Szamosujvár.

Ezecută tot felul de lucrări tipografice și în deosebi tipărește: *cărți de tot felul, acții, libele de depuneri și de plată, registre, anunțuri de căsătorie, funebre ș. a., placate, blanchete de tot soiul, contracte, conturi, papire de epistolă și cuverle cu firma pentru negustori și privați, bilete de viziuă, logodnă, etc. etc.*

Editură de *cărți populare, de rugăciuni ș. a.,* precum și tot soiul de cărți române și străine apărute ori-și-unde. Cărți, cari nu să află în depozit le cîștigă în preț original.

Ține depozit mare de tot soiul de papire, recușite de scris și școlare, tipărituri oficioase, etc. — **Cereți cataloage!**

Icoane sfinte pictate pe pinză în farbe oleu de ori-ce mărime în cadre sau fără cadre!

Cataloage și compturi să trimit ori-și-cui gratis și franco. La comande de vestminte bisericesti — la cerere — să trimit și mustre de stoffe cu notarea prețurilor.

Toate comandașele sunt a să adresa la Adrese telegrafice: Tipografia **„AURORA”** „Aurora” Szamosujvár. (705) 4-10 în GHERLA — Szamosujvár.

AUREL OPREAN, depozit de articli de modă pentru domni și dame în Orăștie.

AVIZ!

Am onoare a aviza onor. public Român, că pentru sezonul de vară mi-am asortat prăvălia de modă numai cu marfă nouă și cea mai modernă, în alegere mare!

- Zepfir de spălat garantat, mt. cu 25, 35 și 1'20 fl.
- Delen „ „ „ „ 25 și 45 cruceri.
- Pânză pentru toalete . . . „ „ 60 și 90 „

Mătasă pentru toalete, în toate colorile moderne, precum: Luitzin, Messallin, Taffeti, Ottoman, Moire, Poupelin și Chantung.

□ Stoffe moderne în toate colorile! □

Mare alegere în umbrele, mînușt, decorațiuni, clorapi, etc.

Albituri, cravate, mînuși și clorapi pentru domul, în color și forme moderne. □

In jur trimit, la cerere, mustre gratis și franco!

Rugîndumă pentru binevoitorul sprigin, semnez

Cu toată stima

Aurel Oprean.

4-4